

Invasieve walnootboorvlieg nu ook gevonden in Nederland

John Smit, EIS Kenniscentrum Insecten

In de jaren 1990 werd de exotische walnootboorvlieg voor het eerst gemeld uit Europa. Het ging toen om lokale vestigingen in Italië en Zwitserland en met relatief beperkte schade in de notenteelt, vooral in Italië. Zo'n 15 jaar later begon de soort aan een opmars en is inmiddels gemeld uit verschillende landen in Europa. In Duitsland zijn diverse aantastingen geconstateerd sinds 2008 en dit najaar is ook de eerste aantasting van een walnotenboom in Nederland vastgesteld.

Oorsprong en schade

De walnootboorvlieg (*Rhagoletis completa*) komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika en wordt daar beschouwd als een schadesoort op walnoot (*Juglans regia*) en zwarte noot (*Juglans nigra*). De larven leven van het vlezig deel van de bolster (mesocarp) en niet echt van de noot zelf. De bolster verkleurt zwart en verslijmt en de resten drogen op de noot op en maken deze minder aantrekkelijk en verlagen de commerciële waarde. De schade aan walnoten kan aanzienlijk zijn met een verlies tot 95% bij niet behandelde boomgaarden in Noord-Italië. De walnootboorvlieg heeft op dit moment nog de status van quarantainesoort binnen de EU. Omdat deze soort echter al in een aantal lidstaten is opgedoken en zeer lastig te bestrijden is, is deze quarantainestatus onderwerp van discussie in Brussel.

Vondsten in Nederland

Op 21 september jongstleden werden enkele aangetaste walnoten aangetroffen in een tuin in Helden, Limburg, dit is de eerste vondst in Nederland. Enkele weken later werd ook aantasting in een notenboom in Helmond, Noord-Brabant, vastgesteld.

Rhagoletis completa. (Foto: Marko Riedel, Landesamt für Ländliche Entwicklung, Landwirtschaft und Flurneuordnung (LELF), Brandenburg (D.))

Naast *Rhagoletis completa* is er nog een tweede soort walnootboorvlieg opgedoken in Europa: *R. suavis*. In 2012 werd deze soort gevonden in walnoten in Brandenburg, Duitsland. De larven van beide soorten zijn moeilijk van elkaar te onderscheiden. Dus welke soort het daadwerkelijk betreft die in de Nederlandse walnoten is gevonden, zal aan de hand van de adulten of met behulp van DNA moeten worden vastgesteld. De Nederlandse exemplaren worden momenteel opgekweekt. Als dat lukt, kan vanaf juni volgend jaar bevestigd worden om welke soort het gaat.

Overigens is dit niet de enige bedreiging waaraan Nederlandse notenbomen blootgesteld worden. Naast deze beide walnootvliegen, die vooral de vruchten aantasten, is in 2013 ook een nieuwe schimmelziekte opgedoken die beide boomsoorten aantast: duizendkankerziekte. Deze ziekte wordt verspreid door bastkevers en veroorzaakt vergeling en verwelking van bladeren en takken, die daarna afsterven. De bomen sterven dan binnen 2 tot 4 jaar af (www.mycologen.nl/exoten/walnootziekte.html en Kijk op Exoten nr. 10). Deze ziekte is nog niet in ons land vastgesteld. In Nederland is er nauwelijks sprake van notenteelt, maar staan wel op diverse plaatsen monumentale notenbomen; vooral in dorpen en steden.

Aangetaste walnoten uit Helden en aangetaste walnoot met larve van de walnootboorvlieg. (Foto's: Rob Schaareman)